

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sorra ..... 20 fillér
minden következőnél 18 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 20.

Kisebb harcok az Erdős Kárpátokban.

Budapest, április 19. (Hivatalos.) Oroszlengyelországban és Nyugat-Galiciában semmi különös esemény nem történt.

Kárpáti arcvonalon Erdős-Kárpátokban lefolyt jelentéktelen harcoktól eltekintve, amelyek folyamán egyszázkilencvenhét embert elfogtunk, nyugalom uralkodik.

Délkelet-Galiciában és Bukovinában egyes helyeken tüzérségi harcok folynak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Angol és francia

győzelmi hazugságok.

Berlin, április 19. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől délkeletre elűztük angolokat hadállásunknak ama kis részéből is, a melyet még megszállva tartottak. Tegnap este angolok Ypern-Comines közti vasut mentén ellenünk intézett újabb erős támadásokkal igyekeztek magaslati állás birtokába jutni. Támadás leg súlyosabb veszteségeik közt összeomlott.

Ingelmtünsternél Garros francia pilótahadnagyot leszállásra kényszerítettük és elfogtuk.

Maas és Mosel közt a nap tüzérségi harcok közt folyt le. Franciaoknak Combres-állás ellen intézett gyenge támadási kísérletét tüzele-sünk csirájában elfojtotta.

Vogézekben meghiusult franciák két támadása. Reichsaakerkopftól nyugatra általunk elfoglalt nyereg-állás ellen, valamint egy támadásuk, a melyet a Steinabrücker-től északra eső magaslatok ellen intéztek a franciák, nagy veszteségek után visszavonultak.

Keleti hadszíntér:

E hadszíntéren a helyzet változatlan.

Külföldet Franciaországból és Angliából úgy látszik még hivatalos helyről is győzelmi hírekkel árasztják el, a melyek ellenfeleinknek nyugati hadszíntéren állítólag kivívott sikereiről szólnak. Mindezek az állítások egyszerűen koholmányok. Részleges cáfolatra nem is érdemesek. Utalunk e helyett a híreknek német szolgálati hadijelentések alapján való ellenőrzésére. — Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A háborus parlament.

Arad, április 19.

Történetirók, ha majd évtizedek és évszázadok távolából a mi nehéz napjainkra és hónapjainkra visszanéznek, bizonyára fölűtik az országgyűlés naplóit, hogy abból a nemzet lelkének megnyilatkozását, érzéshullámainak, minél közvetlenebb, minél jellemzőbb formáiban ismerjék meg. A képviselőháznak ülése, amelyet az eddigi és bizonyára az ezután következő idők legnagyobb háborújának kilencedik hónapjában hívtak össze, bizonyára értékes forrása lesz a jövő krónikásainak.

A mint a harctéren küzdő katona érzésvilága ezen a kilenc hónapon keresztül változott, úgy idomult át a törvényhozás hangulata is.

A nagy ismeretlent, amely akkor az utjuk célja volt, megismerték: szörnyűségeivel, fáradalmaival, kegyetlenségeivel, pusztításaival, nélkülözéseivel. Az elhullott vér és az elveszett élet el nem leplezhető, mély szomorúságot hagyott maga után; az, hogy ellenségünket, annak tulerejét, alattomos fölkészülődésének hatását, a reánk tártongó veszedelem nagyságát megismertük, csöndes, szófukar komolyságot öltöztetett ránk.

De ebben a komolyságban nincsen egy árnya se a csüggedésnek, a mint hogy gyászaink szomorúsága nem jelent kétségbeesést. A mélyen látó krónikás lehetetlen, hogy észre ne vegye: minden veszteségünk és minden megpróbáltatásunk után, most, a háboru kilencedik hónapjában vagyunk igazán erősek; most, a mikor az ismeretlen már nem ismeretlen előttünk, a mikor tudjuk, hogy mi a háboru és hogy mit jelent ránk nézve ez a háboru: most acélosodott

meg önbizalmunk, mint a harcos izmai, a melyeket az első megerőltetések kimerítenek, de a többi annál erősebbé, rugalmasabbá teszi azokat.

A képviselőház elnökének beszéde, a mely a mai ülés egyetlen eseménye volt, megkapóan festette a háttérét a háborus ülészakra váró háboru törvényalkotásnak. A háboru kilencedik hónapjában, amikor a harcban oly eseményekre tekinthetünk vissza, amelyeket eddig a hadviselés csodáinak képzeltünk volna, s a mikor a nemzet tanujelét adta, hogy áldozatkészségben, lelki szilárdságban és nélkülözésekben méltó tud lenni a hadsereghez, talán fáradtak vagyunk, de távolról se kimerültek. Közelebb áll előttünk a háboru célja, biztosabb a nagy eredmény, a melyért azt meg kellett és meg kell küzdenünk. Ha fájlaljuk is és szívből fájlaljuk: nem lehet sajnálnunk az áldozatokat, a melyeket ez a cél és ez az eredmény eddig követelt, és nem lehet sajnálnunk az újabb áldozatot, a melyet a nemzet nevében ép ennek a képviselőháznak kell megajánlani. A fiatal, virággal és dallal indult ezredeket csöndes, de tartózkodás nélkül való komolysággal követik az idősebbek, a kiknek a férfikorban kell a harcokétség gyors iskoláját megjárni; de ezek már a gyümölcséért mennek a fának, a mely a holttestekkel termékenyített, vérrel és izzadsággal öntözött földből nőtt ki. Az újabb áldozatoktól visszariadni annyit jelentene, mint meg nem becsülni, talán értéktelenné tenni azt, a mit az eddigi, hatalmas, legendákkal teli munka szerzett. Ezt a munkát folytatni kell, méltóan és alaposan befejezni, hogy az örökké tartó dicsőség mellé kimeríthetetlen haszon származik belőle a jövőre, fiainkra és unokáinkra.

Es fölemelő mozzanat volt, a mi-kor a képviselőház munkájának kez-dete előtt a nemzet háláját fejezte ki hősiességben utólérhetetlen kato-náink előtt. A nemzet szuverénitását kifejező parlamentnek ez a határozata mintha a legszebb érdemrendet tűzte volna ennek a hadseregnek minden embere, minden tisztje és minden közkatonája mellé. Ellenségeink nap-nap után kénytelenek dicsérni vitézségüket; az ellenség elismerése mellett hadd ragyogjon rájuk a nem-zet szava, a mely valamennyiünk ne-vében szól feljükk: büszkék vagyunk rátok!

Üldözik a békebarátokat az oroszok.

(Letartóztatott grófnő. — Nem sikerült törbeesalás.)

Távírat tudósítás.

Bukarest, április 19.

Néhány hét óta Bukarestben időzik Milewzski Korvin gróf, egy oroszlangyel mágnás. Milewzski gróf egy imponáló külsejű öreg ur, akit lelkes békebarátoknak ismernek. Elvei propagálása céljából még a háboru kitörése előtt „Küzdelem a hazugság ellen” címen hetilapot indított, amely az orosz cenzura engedélyével jelent meg.

As utóbbi időben azonban a békeapostolo-kat az állam ellenségének kezdték tekinteni Oroszországban és ekkor a gróf Bukarestbe költözött, a felesége azonban továbbra is Orosz-országban maradt és vilnai kastélyában 60 ágyas kórházat tartott fenn a személyes fel-ügyelete alatt a sebesültek részére.

A grófnő nemrég elhatározta, hogy Buka-restbe utazik a férjéhez. Meg is érkezett egé-szen Unghenibe, a román határra, ahol legna-gyobb meglepetésére letartóztatták.

Három nappal később az ungheni orosz rendőrfőnök a következő táviratot küldte Milewzski grófnak:

„Neje súlyosan beteg. Jöj-jön azonnal.”

Egy ördögi tervről volt szó. As orosz rend-őrség a neki kellemetlen békeapostolt, aki Ro-mánia szabad földjén tartózkodott, el akarta tenni az utból. A gróf azonban keresztül látott a hálón és express táviratban kért felvilágosi-tást neje állapotáról. A táviratra természetesen nem kapott választ.

Bizonyos, hogy az ördögi tervben része van Poklewzski bukaresti orosz követnek is, akinek kétségtelenül van leszámolni valója Milewzski grófnak.

Egyenesen felháborító az a brutális, indo-kolatlan eljárás, amellyel Milewzski grófnét letartóztatták. A grófnét, akivel az ungheni-i csendőrök a legkegyetlenebbül bántak, arra akarták kényszeríteni, hogy levelet írjon férjé-nek és hívja őt sürgősen Unghenibe.

A bukaresti társadalomban az egész ügy leírhatatlanul kínos benyomást idézett elő. A felháborodás általános.

A Dimineata mai számának jassy-i távirata szerint Milewzski grófnét Odesszába szállították, ahol a politikai bűncsók fogházában helyezik el.

Mulatnak Petrogradon az örmények javára.

(Az alkoholmentes orosz főváros. — Po-temkin-kórházak. — Mit tudnak a háboru eseményeiről?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 19.

As Aradi Közlöny vasárnapi számában kö-zölte egy amerikai német ember érdekes ut-leírását Oroszországról. A háborus orosz fő-városban tett tapasztalatairól folytatólagosan a következőkben számol be az amerikai:

— Az Astoria szálloda gyülekezőhelye a hadseregszállítóknak és azoknak a tiszteteknek, akik az amerikai, angol, svéd és román fizlet-emberekkel érintkeznek. A mindenki számára hozzáférhető éttermekben és a báltermekben nem szabad semmilyen szeszes italt árusítani. Szódavizet vagy egyéb ásványvizet isznak ál-talában az étkezéshez. A szálló alapos ismerősei azt állítják, hogy Terrier ur, a mostani üzlet-vezető, a kiváltságos vendégeknek — akik kö-zött gyakran ott található Pawl Alexandrovics prezumpatív trónörökös is — „chambre-séparé”-kat bocsájt rendelkezésükre, ahol az előkelő tár-saság fesztelentül és távol a hatóság szemétől igen emelkedett hangulatu és kevéssé „alkohol-mentes” lakomákat szokott tartani.

Hogy milyen szemérmetlenül koldulnak a vendégektől, érdekes példája a következő: Álig léptem be a szobámba és épen készültem pihe-nőre térni, amikor kopogtak az ajtómon és egy hölgy lépett be szobámba, egy gyűjtőperselyt tett elém és meghívott, hogy vegyek részt — az örmények javára rendezett ünnepélyen. Minthogy azonban, fáradtságomra hivatkozva, kitérttem az udvarias meghívás elől, csak ugy tudtam megszabadulni a hölgytől, miután le-fizettem valamit — természetesen az örmények javára. Különös, hogy most hirtelen milyen népekről emlékeznek meg Péterváron. Napjában husz-harmincszor megszólítják a vendégeket a legkülönbözőbb hölgyek, és akarva, nem akarva, nem lehet másképp szabadulni — csak pénzzel. A zene, őszinte sajnálatomra, csak reggel hat-kor némult el a szállodában, holott a rendőrség határozata szerint minden nyilvános helyi-séget éjjel kettőkor be kell zárni. De termé-zetesen az örmények javára rendezett ünnepély az kivétel.

Az Astoria szállóban minden alkalmazott, az üzletvezetőtől az utolsó küldöncig, *mindenki spicchi*. Minden szobaleány kémkedik és át-kutatja a vendégek kofferjait és szekrényeit, ugy hogy leghelyesebb, ha az ember semmit sem zár el, hanem mindent nyitva hagy. Ha a szállodában valaki meglátogatja az embert, ugy nem szabad csodálkozni, ha beszélgetés közben hirtelen kopogtatnak az ajtón és vagy a szoba-lány, vagy a fizetőpincér, vagy más alkalmazott akármilyen ártatlan ürügy alatt kérdez valamit, időt nyerve ezzel a körültekintésre.

§. Szállóbeli szobám ablakából kilátás nyílt a szabad téren lévő Izsák templomra. Minden reg-gel több század katonaság vonult a templom főbejáratahoz, sokszor gépfegyvert is vittek szánakon. Félőrai gyakorlatozás után sorba álltak, a templomból kijött egy pápa teljes papi ornátusban és megáldotta a frontra szánt csapatokat. Ha az utcán láttam katonacsoportokat, ezek hangtalanul mentek rendel-tetési helyükre. Se zene, se ének nem kísérté komor menetüket. A lakosság részvételenül halad el mellettük, nem üdvözli őket, nincs semmilyen hazafias lelkesedés. Jóllehet általáno-san koldulnak a katonák számára, egyetlen ki-rakatban sem látni olyan tárgyat, amely alkal-

mas volna rá, hogy elküldjék a katonáknak. Szeretet-adományokat egyáltalán nem küldenek a frontra. Bizalomra érdemes helyről közölték velem, hogy azért nem, mert nincs bizalmuk a postához. Azt is hallottam, hogy az idegen or-szágból jövő, német és osztrák-magyar hadi-foglyoknak küldött szeretetadományok sem jut-nak el mindig rendeltetési helyükre, vagy ha megérkeznek, legtöbbször nagyon hiányosan. Az orosz postának kényelmes berendezése van erre is: a címzettnek, mielőtt még átadták volna neki a csomagot, nyugtázni kell annak teljes tartalmát. Ha később észreveszi, hogy a cso-magból hiányzik valami és panaszt emel, a postahivatalnok a nyugtára hivatkozik és ezzel elejét veszi minden reklamációnak.

Sok fáradozás után egy semleges állam-beli diplomata közbenjárása folytán sikerült engedélyt nyernem néhány kórház megtekint-tésére. Mindenütt nagy tisztaságot találtam: az oroszok igen szeretetreméltóak voltak, meg-mutatták az összes berendezéseket. Érdeklőd-tem van-e elég kötszerük és orvosságuk, mint-hogy a külföldön azt beszélék, hogy szükében vannak ebben. Kijelentették, hogy ezek a hi-resztelések alaptalanok és semmiben sem lát-nak hiányt, sőt még nagy készleteik vannak. Négy kórházat látogattam meg és minthogy mindenütt teljesen egyforma viszonyokat talál-tam, minden tiszta, esinos, rendes volt, végül is arra a meggyőződésre jutottam, hogy csak Potemkin-szerű kórházakat mutattak nekem. Később biztos forrásból meghallottam, hogy az orosz kórházak egyszerűen mindenben hiányt szenvednek. A kiewi Vörös Kereszt kórház például amerikai kórházaktól akart kölcsön kapni kloroformot és egyéb kábító szereket. Más időkben természetesen szívesen teljesite-nek ilyen kérést, de a mai viszonyok között, amikor Amerikában is rendkívül nehéz rövid idő alatt pótolni a hiányokat, kereken eluta-sították.

Egy reggel meghívást kaptam egy volt duma-képviselőtől, hogy látogassam meg dél-ben a lakásán. Az illető régi ismerősöm, liberális elvei miatt hat hónapig börtönben ült, mindazonáltal lojális alattvaló. Eleinte kiesit tartózkodó volt. A beszélgetés tolyamán egyre jobban és jobban felmelegedett és bár ismé-telten hangoztatta, hogy Oroszország győzte-sen kerül majd ki a háborúból, tisztán lát-szott, hogy ezt meggyőződése ellenére mondja.

Hála a cenzurának és a posta éberségének, az intelligens oroszok csak az angol és fran-cia lapokat olvashatják, a szent orosz birodalomba nem továbbit a posta se svéd, dán, norvég, vagy svájci lapokat. Így történik meg azután, hogy még a politikusok is rosszul vannak tájékozatra a külvilág esemé-nyeiről. A volt duma-képviselő például nem tudta, hogy Antwerpen eleste után a belga katonák ezrivel szökték át a hollandi határon, semmit sem tudott a februári mazuri csatá-ról, ellenben azt tudta, hogy a második német hadikölcsönt nem jegyezték és hogy ennek kö-vetkeztében a német kormány kénytelen volt Newyorkban kölcsönt keresni, de az ameri-kaiak elutasították. Azt is tudta továbbá, hogy Németországban a férfiak most kikeményített ing és gallér nélkül tengetik életüket, mert a keményítő szereket az éhes katonáknak adják táplálékul. Azt is tudta, hogy a németek már 1917-es és 1918-as évfolyamaikat felhasznál-ták tartalékjaik erősítésére és hogy Zeppelin grófot épen egy nappal ezelőtt lötték le a franciák saját találmányu léghajójáról Soissons közelében és a gróf meghalt.

Csak mikor beigazoltam előtte, hogy álli-tásai mennyire tévesek és közöltem vele, hogy Németország fogolytáborában 800,000 orosz van és valószínűleg több százezer az osztrák-magyar fogolytáborban is, akkor lett beszéde-sebb és megígérte nekem, hogy a hét folya-mán bemutat még több barátjának.

Besszarábiát védelmezik az oroszok

(Elkeseredett kísérletek a Pruthnál. — Szilárdan állunk a Kárpátokban. — Az orosz fővezér jellemzése.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Bukarest, ápr. 19.

A román határon az oroszok átkelést erőszakoltak a Pruthon. Ejjékor, sötétben próbálkoztak, de csapataink csakhamar észrevették őket és négyórás küzdelemben gépfegyvereink megtizedelték az ellenséget. Napközben az orosz aviatikusok bombákat vetettek hadállásainkra, de eredménytelenül. A határszéli magaslatokon vasárnap erős ágyudörgés hallatszott.

Harcok Besszarábiáért.

Bukarest. Tegnap kelettel a következőket táviratozzák Mamornicáról az „Universul“-nak:

— Az oroszok tegnapi ágyuzása az osztrák-magyar állásokra délután 5 óráig tartott és ekkor a heves eső miatt szűnt meg. Ma reggel 6 órakor az oroszok ismét megkezdték az ágyuzást, amelyet az osztrák-magyar tüzérség ostricai ütegei viszonzottak. A tüzérségi párbaj nagyon gyöngye volt és mindössze egy félóráig tartott. A boiani magaslatok mögött azonban ugyanez a heves harcok folytak le a besszarábi határvonal birtokáért az osztrák-magyar és az orosz csapatok között. Az osztrák-magyarok heves küzdelemet folytatnak, hogy előnyomuljanak Besszarábiába. Ma délelőtt 10 órakor az Ostrica melletti fensikről egy hatalmas osztrák-magyar léghajó szállt fel, hogy az orosz ütegek állását megfigyelje. Az orosz tüzérség erre beszüntette a tüzelést. A léghajó óriási nagyságu volt, gondolóján 12 hatalmas súly függött és két és fél óráig maradt a levegőben.

Elmenekültek az oroszok Bukovina utolsó szögletéből is.

Bukarest, április 19. A Bukarester Tagblatt itzkani kiküldött tudósítója jelenti: Április 9-én az osztrák-magyar tüzérség a Pruth mellett leszállásra kényszerített egy orosz aviatikust. Az aviatikus oly renitensül viselkedett, hogy vasra kellett verni és így szállították gépével együtt Csernovicba. Egyébként általában azt beszélnek, hogy az oroszok Bukovina utolsó szögletét, a Bojan-zurini sarkot menekülésszerűen elhagyták. Ma megindult január elseje óta az első személyvonat Itzkani és Szucsava között.

Megáradt a Pruth.

Bukarest, április 19. Mamornicáról jelentik: A bukovinai harcok a nagy esőzések folytán beállott áradások következtében néhány nap óta szünetelnek. A Pruth vize jelentékenyen megáradt és elöntéssel fenyegeti az egész szomszédos vidéket. A Molniza nevű kis patak, amelyet rendszeres körülmények között lábbal is meglehet járni, kilépett medréből és elöntötte az egész határt Románia és Bukovina között.

Akolóra képtelenek Duklánál az oroszok.

Eperjes. A duklai horpadásban tegnap Zboró és Kiskurimánál között ágyuharc folyt. Kiskurimánál az oroszok megkísérelt előretörését az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva meghiúsítottuk. Az oroszok akcióra képtelenek látszanak és a csapatok bizodalomban osztozik a front mögötti helységek községe is.

Szurmay altábornagy a harcokról.

Budapest, április 19. Szurmay altábornagy egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Fegyvernemeink együttműködése csodálatos. Helytálltunk idáig és helyt fogunk állni ezután is. A váltságon úgy látszik tul vagyunk, most már jobb időjárás is következik. Kérem az otthonlevőket, ne lankadjanak el a sebesültek ápolásában és a harcokért kifejtett szeretetteljes fáradozásban.

Az uzsoki magaslatok hősei.

Ungvár, április 19. A szövetséges német csapatok, a Deutsche Südarmerie egy része, e hó 12-én reggel erős orosz támadásokban részesült. E támadások, melyeknek hevessége a kárpáti harcokban jóformán páratlanul áll, kivétel nélkül megtörték a német csapatok hősiességén. Szövetségeseink ellenrohamainak hevességén nemcsak hogy megtörték az oroszok támadásai, de a német csapatoknak sikerült már 12-én este sok foglyot ejteni és az Opor völgyében megerősített ellenséges állásokat elfoglalni. Április 18-án folytatták a németek támadásaikat. Sikereik az Opor és Strij felső völgyében folytatódtak.

Az uzsoki szorosot uraló magaslatokat rettentés orosz tulerővel szemben hősiességgel tartják a Szurmay-csoport katonái. Itt a támadások ugyszólván megszakítás nélkül folytak és az oroszok naponta igen sok halottal és sebesültevel fizették meg támadásaikat. Egyik napon ötös rajvonalba támadták állásainkat, de még mielőtt a drótsövényekhez jutottak volna, gépfegyvereink és gyalogságunk pusztító tüzelése rendre megsemmisítette rajvonalait.

Anélkül, hogy a vonalon támadásaikat beszüntették volna, az uzsoki szorosról balra eső részen átkarolással kísérleteztek és tüzérségük eredménytelenül lötte vonalainkat. Tüzelésük teljesen értéktelen és nem zavarja Szurmay tábornok hadműveleteit.

A zempléni harcok is szünetelnek. Az oroszok itt sem tudtak eredményt elérni és a rettenetes embervesztés miatt itt is szünet állott be a hadműveletekben.

Az időjárás egyideig esős volt, ennek ellenére a Kárpátok aljában pihenő csapataink a lakosság mezei munkáját végzik és ma holnap minden talpalatnyi föld meg lesz művelve, be lesz vetve. Az őszi vetések páratlanul szépen fejlődnek.

Orosz jelentés a kárpáti harcokról.

Bukarest, április 19. Az orosz hadvezetés április 17-én kiadott jelentése megemlékezik a zempléni határnál folyó harcokról. Csapataink — mondja az orosz jelentés — Telepoc és Zello között lassan közeledtek az

ellenség drótsövény védelmi vonalához, azokat megromgálták.

Az ellenség ebbe az irányba erősebb tartalékokat küldött, hogy ellentámadást kíséreljen meg. (Hófer tegnapi jelentéséből tudjuk, hogy Zello és Telepoc mellett az orosz támadásokat véresen visszavertük és több mint 1400 foglyot ejtettünk.)

A Kárpátok különböző részeiből érkező jelentések megállapítják, hogy az utak az iszap és áradás következtében mindentűn nagyon rossz állapotban vannak. A többi arcvonalról nincs jelenteni való.

A telepoc—zello—nagyapolányi vonal.

Bécs. A haditudósítók jelentik a sajtóhadiszállásról: Az Erdős-Kárpátokban a Telepoc—Zello—Nagyapolány vonalon, a cirókai források területén, kisebb harcok zajlanak, amelyek azonban jelentőséggel nem bírnak és a kárpáti fronton uralkodó nyugalom általános képén nem változtatnak.

Nem pofoz Nikolajevics Miklós.

Stockholm. Egy amerikai vörös kereszties orvos, aki az orosz főhadiszálláson tartózkodott, leírja Nikolajevics Miklós nagyherceg életmódját. A leírás szerint az orosz főparancsnok szétszedhető és összerakható asbótházban lakik. A nagyherceg folyton gyilkosoktól fél és személyzetét sohasem cseréli. Ő is egyszerű legénységi kosztón él. Valótlán az, hogy megvert tábornokait megpofozza, sőt még vigasztalja őket szerencsétlenségükben, azután nehezebb pozíciókba küldi, hogy kijavíthassák hibájukat. Így például Plankovics tábornokot, akinek sorain a németek Lodznál áttörték, leg-erősebb kárpáti pozícióink ellen küldte. A tábornok csapatának többségével elesett. A fogoly tisztet a nagyherceg személyesen kihallgatja és megvendégeli őket. Barátai nincsenek, az emberéletet kevésre becsüli, amit jellemzően bizonyít az, hogy a keletporoszországi veszteségek hallatára az a megjegyzése volt, hogy ötszáz ágyut nehéz pótolni.

Vasárnapi hivatalos jelentések. Hófer altábornagy vasárnap ezeket jelentette:

Az általános helyzet változatlan. Az Erdős-Kárpátokban Nagypolány, Zello és Telepoc mellett orosz támadásokat véresen visszautasítottunk; hét tisztet és 1425 főnyi legénységet elfogtunk. Valamennyi többi arcvonalon csak tüzérségi harc folyt.

A déli hadszíntéren nem volt semmi esemény. Belgrád környékéről indított szerb tüzérségi tüzelést, mint már több ízben, eredményesen viszonzottuk.

A német nagy főhadiszállás tegnap kiadott jelentése így hangzik:

Nyugati hadszíntér: Yperntől délkeletről az angolok robbantások után tegnap este szoroson a csatornától északra levő magaslati állásunkba hatoltak, de ellentámadásban nyomban ismét visszavertük őket. Csak három robbantási tülcserért, amelyet az angolok elfoglaltak, folyik még a harc. A Champagneban a franciák a tegnapielőtt általunk elfoglalt állás mellett egy árkot felrobbantottak, anélkül, hogy előnyöket vívtak volna ki. A Maas és Mosel között csak tüzérségi harc folyt. A Vogézekben, Stossweiler am Sattelől délnyugatra, elfoglaltunk egy előretolt hadállást. Metzertől délnyugatra előérőinket ellenséges tulerő elől az őket támogató csapatokhoz vontuk vissza.

Keleti hadszíntér: Keleten a helyzet változatlan.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Sz. Zsigmondi Anna felléptével A kis gróf, operette.

Szerda: Dr. Guthy Soma bohózatos szkeccse „Hindenburg Varóban”. Előadások lezártított helyárrakkal, délután 5, 7 és 9 órákor.

Csütörtök: „Hindenburg Varóban” szkeccse lezártított helyárrakkal, délután 5, 7 és 9 órákor.

* A Cigányszerelem reprise kellett ahhoz, hogy viszonyláthassuk újra az aradiak volt primadonnáját, Sz. Zsigmondy Annát azon a színpadon, a hol emlékezetes sikereit még csak nem is olyan régen egymás után aratta, azelőtt a közönség előtt, amely a régi szeretettel fogadta ma este is, mindig szeretett, kedves művésznőjét. Az aradi színpad, az aradi közönség mindig emlékezetes lehet Sz. Zsigmondy Annának, mert kevés művésznő fordult meg az aradi intelligens közönség előtt, kinek olyan állandó, meleg sikerei voltak, mint neki s akit évek múlva is a meleg szeretet, a forró siker jegyében ünnepelt. A mai est különben is kedvezett a viszonylátnak, mert a Cigányszerelem méltó tér arra, hogy az igazi vérbeli primadonna bebizonyíthassa, rendelkezik-e azokkal a művészi tulajdonságokkal, melyek alkalmasak arra, hogy a közönséget a komoly, sokszor csaknem operai nivóju zene alatt is egyéniségének vonzó, megkapó tulajdonságival tudja elragadni, gyönyörködtetni. Lehár mesteri zenéje konkurrál a primadonna művészetével, elég a zenét élveznünk s talán fel sem pillantanánk a színpadra, ha Ilona grófnő szerepe nem olyan kiforrott, talentumos művésznő titkos kezeiben lenne, mint a milyen a vendégművésznő volt. Énekszámait sokáig fülünkbe fognak még csengeni, tiszta, krisztályos szopránjának minden akkordja megkap, elragad, tánc az elevenesség, az elegancia maga, frissessége, csapongó temperamentumra életet visz a színpadra és nézőtérre egyaránt, egyénisége, bájos megjelenése lebilincseli nézőit. Sikere meleg, őszinte volt s a közönség azzal a nagy szeretettel ünnepelte, ami csak igazi, nagy, komoly művésznőknek szokott kijárni az aradi színpadon. (W. K. dr.)

* A színház hírel. *Hindenburg Varóban.* A budapesti Apolló tagjai szerdán kezdték meg Guthy Soma dr. hatásokban gazdag bohózatos szkeccsének sorozatos előadásait, melyek két nap egymásután délután 5, 7 és 9 órai kezdettel, lezártított árak mellett tartatnak meg. Azon kívül érdekes képek tartják az előadást. Grófi vadászatok, melyen részt vesz a magyar magánvilág, sport képek és egyéb humoros képek. A teljes műsor két órán át szórakoztatja és mulattatja a közönséget. Az előadásban részt vesznek Fátýól Hedy, Mály Gerő, Nagy Gyula és Szentirmay Béla, a budapesti Magyar színház és az Apolló tagjai. — *R. Gombaszógi Frida*, a Magyar Színház kiváló művésznője. Kinek művészi játékában csak nem rég gyönyörködött Arad közönsége, most újból szerencsétlen becsülettel két előadásra. A kiváló művésznő folyó hó 28-án és 24-én, pénteken és szombaton lép fel ismét két parádés szerepében. Pénteken a *Halló vigjáték* és szombaton a *Sárga lilium* színmű fő vezető női szerepét játssza. *R. Gombaszógi Frida* művészetét nem szükséges e helyen külön kiemelni, hiszen eléggé méltatja a sajtó, mely legnagyobb elismeréssel szólott minden fellépéséről és bizonyít az a zenekaros zsúfolt ház, mely minden fellépése alkalmával gyönyörködött a művésznő utólréhetetlen előadásában. Mind a két darab többi szerepei a társulat elsőrendű tagjainak a kezeiben vannak.

* *Henny Porten* az Apollóban. (Katonaszerelem.) *Henny Porten* mindig szívesen látott vendége a mozis publikumának. Ma is kíváncsian várta a közönség a bájos művésznőt a *Mosster-filmgyár* legújabb alkotásában, a *Katonaszerelem*ben. Izgalmasan érdekes ez a dráma, amelynek cselekménye nem mindennapi

eseményt hoz elénk. *Henny Porten*, a szerelmért áldozatot hozó leány szerepében megkapó. Játékába belevitt egyéniségének minden kiválóságát. A publikum tetszéssel fogadta a legújabb *Henny Porten* drámát, ugyiszintén tetszett az új műsor többi száma is. A háborús főlvételek a harterek legfrissebb eseményeit mutatják be. Az új műsor még két napig kerül vetítésre.

* Felhívjuk a közönség figyelmét *Kerpel Izsó* 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Az országgyűlés üzenete a hadsereghez.

(A képviselőház ülése. — Elmaradt a háborús javaslatok betérjesztése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, április 19.

Tömött padosok és zsúfolt karzatok látványa közben nyitotta meg *Beöthy Pál* elnök, aki civilben jelent meg, az ülést. A karzatról sok látszó szegződik két huszártiszti uniformisra, melyek gazdái *Windischgraetz* herceg és *Pallavicini* őrgróf.

A miniszterek közül megjelent *Tisza István* gróf miniszterelnök, *Sándor János* belügyminiszter, *Hazai Samu* báró honvédelmi miniszter, *Jankovich Béla* kultuszminiszter, *Balogh Jenő* igazságügyminiszter, *Ghillány Imre* báró földmívelésügyi miniszter és *Harkányi János* báró kereskedelemügyi miniszter.

Tisza István gróf miniszterelnök átnyújtja a legfelsőbb királyi kéziratot, amely az ülésszakot megnyitja és azután *Beöthy Pál* elnök a következő beszédet intézi a Házhöz:

(Másodrangú kérdés a déli konfliktus.)

Tisztelt Ház! Kérem hónap óta tart az a szízfuzai mérközés, amelyet létünkért és becsületünkért vívunk. Egy perfid szomszéd áskálódása, trónörökösünk ellen elkövetett orgyilkos merénylete kényszerített minket arra, hogy kihuzzuk kardunkat hávelyéből és megvédjük becsületünket és megvédjük nemzeti létünket. Jogos önvédelmünk ellenségeink egész sorát változtatta ki és állította határainkra, hogy ellenünk törjenek. Nyugatról és keletről törtek reánk ellenségeink és csak egy nagy nemzet, a mi dicső szövetségünk segítségével az, amely győzelmünket biztosítja.

A mozgósítást megelőzve, gyakorlatban állandóan feltegyverezett hadsereg tört északra reánk, egy, a háboru tanulságaiban megedzett, kitűnően felszerelt és igen jól vezetett orosz hadsereg, amelynek támadásával szemben a déli konfliktus másodrangú kérdés lett. Kérem hónap óta harcol nagyszerű hadseregünk, nem csak egy kimeríthetetlen erejű és anyagu ellenséggel, hanem az időjárás minden borzalmával és rettenetességével is, sziklás hasadékokban, meredékeken és hóviharakban. Az, amit az a hadsereg cselekszik, az már nem kötelességtudás, az már nem hősiesség, hanem valami emberfeletti, óriási erő. Dicső katonáink...

Batthyány Tivadar gróf: A magyar katonák!

Beöthy Pál... az egész világ elismerését vírták ki és mi az ülésszakot méltóbban meg sem nyithatjuk, mint hogy első szavunkat, első elismerésünket hadseregünk nagyságának szenteljük.

(A Ház üzenete katonáinkhoz.)

— Talán még igen hosszú, nehéz küzdelmek állanak előttünk minden téren — mondotta végül az elnök — melyeket végig fogunk küzdeni lankadatlan eréllyel, tétovázást nem

ismerő határozottsággal, de ily tényezők birtokában nem maradhat el — előbb, vagy utóbb következnek is be — a kívánt, a kiérdemelt eredmény: a becsület, az állam integritását külső és belső tekintélyét és nyugodt továbbfejlődését hosszú időre biztosító, áldáshozó béke!

*Javasolom a tisztelt Háznak, miképp a legfőbb Hadur, koronás királyunk iránti törhetetlen, meg nem ingatható és meg nem szűnő hűségünk és ragaszkodásunk hangsúlyozása mellett fejezze ki a Ház legteljesebb elismerését, legmelegebb háláját s a jövőbe vetett szilárd bizalmát harcban álló katonáink hősiességének tekintetében, rójja le kegyeletének részvételtjes adóját el-esett vitézeink fájdalmas elvesztésén s ezen hájárózatát hozza a hadsereg főparancsnoka, *Frigyes főherceg* tábornagy ó császári és királyi fensége tudomására, felkérve őt, hogy azt a hadsereggel megtelelően közölje.*

A Ház az elnök javaslatához lelkes ováció közben hozzájárult.

(Az elnök bejelentései.)

Ezután az elnök bejelenti azokat a változtatásokat, amelyek a külügyminiszteri és közös pénzügyminiszteri székben bekövetkeztek. Megemléskzik továbbá a hadbavonult képviselőkről. A múlt ülések alkalmával 75 képviselő teljesített katonai szolgálatot. Ez a szám azóta 84-re szökött.

Az elnök ezután a hadbavonult képviselők kitüntetéséről emlékezik meg. *Hazai Samu* báró honvédelmi miniszter katonai érdemre szert kapott, a német császár pedig az első és második osztályú vaskeresztet adományozta neki. Kitüntetést kapott *Kazy József* államtitkár, őrnagy, továbbá *Andrássy Géza* gróf őrnagy is. Az ellenség előtt való vitéz magatartásukért kitüntetésben részesültek még a következő képviselők is: *Kállay Tamás*, *Kállay Ubul*, *Szász Pál*, *Sztranyovszky Pál*, *Vermes Zoltán*. A Vöröskereszt részéről kitüntetést kaptak: *Hazai Samu* báró, *Sándor János* miniszterek, és *Karácsonyi Jenő* gróf. Előléptetésben 39 képviselő részesült.

Mély sajnálattal jelentette az elnök, hogy — bár pozitív hír nincs róla, — *Désy Zoltán* orosz fogságba került. Ez a sors érte *Zalán Gyula* képviselőt is *Przemyslben*.

Az elnök ezután elparentálta a képviselőház halottait és különösen *Madarász József*ről emlékezett meg meleg hangon, majd bejelentette a választás eredményét, a szentesített javaslatokat és közölte, hogy az olaszországi földrengés alkalmával közölte a Ház részvétét az olasz képviselőházzal.

A jelentések után az elnök a legközelebbi ülés idejére és napirendjére vonatkozóan tett javaslatot. Javasolta, hogy a legközelebbi ülést holnap, április 20-án délelőtt tartásák és napirendjére a további teendők iránti intézkedést tűzzék ki.

Ezzel az ülés 11 órákor véget ért.

(Elmaradt a törvényjavaslatok benyújtása.)

A Ház az elnök napirendi javaslatához hozzájárult. Nagy feltűnést keltett, különösen ellenzéki körökben, hogy a kormány az eredeti tervtől eltérően az új törvényjavaslatok közül ma egyet sem terjesztett be.

Két kezét, két lábát tépte el a srappell.

(Elfagyott és amputált lábak. — A Ferenc-téri új kórház sebesültjeinél. — Zimmermann Károly dr. igazgató a bénákról. — Mosolygó hősök a kórágyon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Nem akarjuk az aradi közönség jó szívet egy külön rohammal bevenni és nem ólunk, hogy a gyenge idegzetüket reszketésre bírjuk. Ami Aradon a jótékonyság terén történt, amit a város közönsége a hozzánk érkezett sebesült katonákért csélekedett, azt dicsérettel illetni blasfémia volna. A tettek ismeretese és azok mindennél erőteljesebben beszélnek magukért. Most azonban egy kis szünet állott be a társadalmi akcióban. A kiütéses tifusz miatt a sebesült vonatok elkerülték Aradot és a közönség lassankint megszokta, hogy a kórházak üresek legyenek. A természetes állapot pedig az, hogy a világháború legkritikusabb napjaiban ide is hozzanak sebesült katonákat, akik itt köztünk gyógyuljanak meg kitűnő orvosaink kezelésétől és itt találjanak enyhülést, itt nyerjék vissza erejüket a jó emberek szerető gondozása következtében.

Ma már tele vannak ismét az aradi kórházak és az aradi közönségre ismét nagy feladatok várnak. A Vörös Kereszt egyesületi emberfeletti feladatokat old meg, amelyek az erőt teljesen kimerítik. A társadalomnak tehát ott kell folytatnia a munkát, ahol a tifuszjárvány kitérésakor abbahagyta és versenyre kelve a magyar társadalom legszebb alkotásával, a Vörös Kereszttel, ennek keretén kívül is ezer módja áll rendelkezésére, hogy a háboruban megsebesült katonák aradi tartózkodását a szenvedő hősöknek elfeledhetlenné tegye. Új lendületre, új felbuzdulásra van szükség, mert a háború méretei olyanok, hogy sok a gyógyítandó seb, amelyre balzsamos írt a társadalom jóságos keze csepegtet.

Ez körülbelül, ha nem is egészen hűen, izenete Zimmermann Károly dr. kórházigazgatónak, akinél ma látogatást tett az Aradi Közlöny tudósítója, hogy tőle tudja meg, vajjon a most érkezett sebesültek legnagyobbjait, az amputáltak, a bénák és vakok iránt miként rója le az aradi társadalom a hálának egy kis, elenyésző kis parányát.

Az igazgató, a Ferenc-téri fiúiskolában berendezett kórházban éppen sebesültek kezelésével volt elfoglalva, amikor őt felkerestük.

— Azonnal jövök — mondotta — csak itt végzek (egy óriási kórterem, amelyben legalább 15 beteg fekszik) és majd átmenyünk a kórházba, ahol rendelkezésére állok.

Mire itt végzett és a közkórház udvarán néhány pernyi időt szakasztott magának, hogy elbeszélgessünk, már megindultak az ápolók a hordágyak hosszú sorával, hogy a műtő terembe vigyék a ma érkezetteket. Minden sebesült megfürösztve, tiszta fehérneműben, egyik-másik már megborotválva, felülvélve és magához térve, a lemenő nap utolsó sugarait csukott szemmel magába szívva, megadással halovány arcán, tette meg a kórteremtől a műtőig vezető utat, amely reményekkel, félelemmel, a gyógyulás erős akarásával van kikövezve.

— Az amputáltak iránt érdeklődném, az hallik, hogy igen súlyos esetek vannak és a társadalom szinte várja, hogy a segítséget felhívjuk,

— Az amputáltak — mondotta az igazgató — a hadvezetőség gondják alkotják. Nekünk kötelességünk, hogy minden amputált felülvizsgálatra küldjük és ajánlati lapjába

beírom, hogy „műtagokkal látandó el.“ A felülvizsgálat után minden amputáltat felküldünk Budapestre, a Révész-utcai hadikórházba, ahol szakorvosok felügyelete alatt katonai műszerészek készítik a műlábakat és műkezeket, olyanokat, amilyen az illető polgári foglalkozásának legjobban megfelelő. A ki például úgy keresi a kenyerét, hogy aszfalton járjon, az gépezetet kaphat, míg aki paraszt sorban él, annak jobban megfelelő a faláb. Akinek mindkét lábát pótolni kell, az kap egy műlábát és egy falábat. A prothesisek, a művégtagok tehát minden hős katonának kijárnak. Itt a vidéki kórházakban nem lehet komplikált szerkezetű műtagokat adni, mert ha tudunk is modellet készíteni, amint hogy tudunk, nem tudjuk ellenőrizni a műszerészt és ebből sok ide-oda küldözgetés, pótlás keletkezik, egy szóval nem az, mintha az orvos szeme előtt készítik egy olyan műhelyben, ahol erre direkt berendezkedtek. Egy igen fontos oka annak, amiért az amputáltakat Budapestre küldjük művégtagokért az, hogy az operáció és a gyógyulás után egy kevés ideig várni kell, mert a csontok változáson mennek át és míg teljesen megállapodnak, ahhoz idő kell.

— A társadalom — folytatta az igazgató — megnyugodhat abban, hogy mindent megteszünk azokért a hősökért, akik kezüket, lábukat veszítették el, a hazának hozott áldozás közben. Valóban minden támogatásra méltók a mi katonáink, akikről bizonyára nem feledkeznek meg most sem az aradiak, mint hogy örömmel látuk a háború első szakaszában.

— Súlyosak-e a sebesülések?

— Sok a súlyos sebesült. Van olyan betegem, akinek két karját és két combját tépte szét a srappell. Magyar fiú. Igen nehéz operációkon esett át már mostanig is, de mondhatom, hogy az operációs asztalon is úgy viselkedik mint a hős. Pompás embertípus. Azonban győződjék meg a magyar katona hősiességéről és látogassa meg a polgári fiúiskolában a VIII. számú kórteremben a 20-as ágyon fekvő egyik betegünket, akinek tegnap kellett mindkét lábát bokánál levágni.

Gidófalvy Béla dr. törzsorvos ennek a ragyogó tisztaságú, nagyszerű kórháznak a katonai parancsnoka és Zimmermann dr. az orvosa. Amit ez a kórház nyújt és amilyen benyomást ez a kórház a látogatóra tesz, azt leírni nem szabad, mert halvány kísérletnél a toll tovább nem jutna. A templom áhitata, az otthon melegsége, a tudomány biztonsága, a szeretetnek fensége fognak össze, hogy az ember műve tökéletes legyen.

A VIII. kórteremben a 20-as ágy az ajtó mellett áll. A rajta fekvő beteget borotválják. A mester éppen befejezi művét.

— Itt van barátom borraivaló — mondja a beteg. — Végre én is adhatok borbélyomnak borraivalót, és elmosolyodik.

Kalica Jánosnak hívják. Tegnap érkezett Aradra. Április 16-án reggel négy órakor elfagyott mindkét lába egy galíciai falu alatt. Ma már mind a két lábára csonka. Tegnap operálták, ma pedig tréfálkozik a borbély szaktársával mert hát ő is borbély Ujpesten. Negyvenkét éves. 29-es honvéd, négy gyermek apja. Komáromból származik, csa-

lácja előkelő uri család, az apja nagytekintélyű presbitere volt a református egyháznak, törvényességi iroda igazgató. Nagybátyja törvényességi elnök kuriai birói ranggal, másik nagybátyja Komárom képpielője volt. A keresztapja Beöthy Zsigmond valóságos belső titkos tanácsos, főrendiházi tag, Magyarország egykori másodkancellárja. Az apja korán halt el, a sok gyermekes anya betegeskedett, a fiú négy gimnáziumot végzett és egy színésztruppal megszökött. Színházi borbély lett. Most üzlete van Ujpesten. Szomorú viszontlátás volt. Mikor megmondtam a nevemet, egy pillanatig elgondolkozott:

— Komárom, a Jókai Mór-utcában, az iskola mellett, az öreg kollégium mellett, ott, ott laktak a szülei ugy-e — szólott átnedvesedett szemekkel — de sokat játszottunk a kollégium udvarán a hatalmas szederfák alatt és a — werkekben. (Komáromi fiúk vagy a Dunapartján vagy a várerődülményekben éltek le gyermekkoruk legszebb napjait.)

— Ki hitte volna, hogy valamikor még igazán oda kell állni az ágyu mellé, miut az ignánci sáncban gyerekkorunkban.

Es a két láb nélküli ember akár reggelig beszélt volna komáromi emlékeiről vidáman, tréfálva. Eszébe sem jutott az ő amputált két lába.

— Egy galíciai falunál pihentünk — mondotta — több századdal. Mi vigyáztunk erre a területre. Nagyszerű parancsnokunk volt. A tele erő mindig pihent. De a muszka rettenő erőt dobott erre a helyre és bizony a tartaléknak is fel kellett mennie az állásba. Április 4-ikétől 16-ikáig danolva vertük vissza őket, pedig jó öreg legények voltunk. 16-ikán retentő hideg éjszaka volt. Reggel 3 óra felé egy pillanat alatt lázt kaptam, hátra mentem a maródi szobára, de másnapig még a vakancomat sem vettem le. Csak másnap, mikor nagyon rosszul lettem, mutattam meg az orvosnak, aki konstátálta, hogy mindkét lábam elfagyott, kórházba kell menni. Tegnap ide értem, egy-kettőre beleegyeztem az operációba. Jól érzem magam, csak a jobb lábam mozog nehezen egy kissé.

— Tudja-e már az asszony a dolgot.

— Ravaszul irtam neki — mondja a négy gyermekes apa — azt irtam, hogy lehet hogy levezik, lehet, hogy nem veszik le a lábamat. Ugy is leszalad Aradra, elég korán lesz, ha itt megtudja a valóságot. És mosolyog, nevet a „ravasz ötletnek“.

— Bevettem három aspirint, kapok egy morfium injekciót, reggelre kialszom magamat és holnapra kutya bajom. Nagyon dolog volt ott J.-nél a sok muszkát vissza venni, mint itt két fagyott lábat elveszteni. Meglehet műlábbal is borotválni az ujpesti polgármestert.

Es vidáman kínálgatja a körülötte fekvőket a cigaretta skatulyából.

— Csak a skatulya „dráma“, ami benne van az Memfiz — mondja.

Csak a skatulya „dráma“ . . .

Ahol ilyen a két lábára amputált katona, ott szabad csügedni? Nem érdemi meg mindan egyese, hogy az itthon lévők legmagasabb részvéte enyhítse fájdalmukat? (t. k.)

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
Melléklet (omán)	— 151
Kiadóhivatás és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Katonaszabeditással vádolt ügyvéd.

(A kolozsvári hadosztálybíróóság érdekes ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, április 19.

Érdekes ügyet tárgyalt a kolozsvári m. kir. honvéd hadosztálybíróóság tegnap délelőtt. A vádlottak között volt Munteán Viktor dr. nagyszebeni ügyvéd is, akit a honvéd ügyészség azzal vádolt, hogy 1914. december 17-én Székely Illést, a nagyszebeni 23-ik gyalogezred őrmesterét arra bírta rá, miszerint Nicola György és Banciu Joachim honvédek a december 19-án induló menetszázadból kiselejtézzék.

Miután Székely Illésnél körülbelül három-ezer korona értékű takarékbetét-könyvet találtak, az a gyanu is felmerült ellene, hogy miután zsoldfizetéssel és bevásárlásokkal volt megbizva, a kincstár kárára sikkasztásokat követett el, ellene sikkasztás miatt is vádat emeltek, valamint azzal vádolták, hogy kincstári bakkancsát eladta és dacára annak, hogy étkezési pénzt kapott, a legénységi konyháról étkezett.

Nicola György honvéd ellen az volt a vád, hogy Banciu Joachim bajtársát, kivel együtt a december 17-én induló menetszázadba volt besorozva, arra bírta rá, hogy lépjen érintkezésbe Munteán dr.-ral acélból, hogy őt az ügyvéd Székely Illés őrmester útján kiemelje, míg Banciu Joachim honvédet azzal vádolta a honvéd ügyészség, hogy a menetszázad indulása előtt egy nappal önkényűleg eltávozott és Bonzárd községbe hazament. Az őrmester és a két honvéd december óta előzetes letartóztatásban vannak, míg Munteán dr. csak két hétig volt letartóztatva, most szabadlábon van.

Röggel 9 órakorült össze a bíróság Bogátsa Pal őrnagy elnöke alatt. A vádat Boka Károly dr. hadbíró-íőhadnagy látta el, a védelmet három ügyvéd.

A hadosztálybíróóság először Székely Illés őrmestert hallgatta ki. Székely tagadta a terhére rótt büncselekedet elkövetését. Előadta, hogy december 13-án Munteán Viktor dr. felkereste őt a laktanyában és megkérdezte, hogy hol lehetne lépéseket tenni az iránt, hogy az itt említett két honvédet, miután ők betegek, a most induló menetszázadból kiselejtézzék. Ő erre azt felelte, hogy ezt nem tudja. Abból egy szó sem igaz mintha Munteán dr. őt erre bizonyos ajándékoknak kilátásba helyezésével rá akarta volna bírni. Ő nem is intézkedett ebben az irányban, mert hiszen ez nem is állott módjában. Igaz, hogy Nicolát kiselejtették ebből a menetszázadból, de azt a kórházi iratok alapján nem ő, hanem a menetszázad parancsnoka Salzer íőhadnagy tette. A sikkasztást tagadja. Nem is volt pénz bizva a kezére és nem is vásárolt be csak kenyvesekével. Ő civilben tanító és takarékos ember és így nem olyan csodálni való, ha neki háromezer koronája van. Tagadja, hogy eladta volna a bakkancsát, csupán az történt, hogy az ő kincstári bakkancsát elcsészelt egy extra bakkancsossal. Bevallja, hogy négy párszor a legénységi konyhán étkezett, de ezt csak akkor tette, amikor sok dolga miatt nem volt ideje bemenni a városba.

Azután Nicolát hallgatták ki, aki tagadta, mintha Banciut ő csészította volna arra, hogy Munteán dr-t felkeresse. Banciu, akit a honvéd-ügyészség azzal vádolt, hogy a menetszázad indulása előtt egy nappal önkényűleg hazament,

azzal védekezett, hogy felesége gyermekágyban feküdt és őt akarta meglátogatni.

Ezután Munteán dr. kihallgatása következett. Az ügyvéd 27—28 éves fiatal ember, fekete zsáket öltönyt visel és amíg beszél, idegesen tépdési a mellénye gombjait.

— Nem érzem magam bűnösnek. Eljött hozzám Nicola György és azt mondta, hogy beteg és nem tud elmenni a menetszázaddal. A katonáéknál nem hallgatják meg és arra kért, hogy járjak el az ügyében az iránt, hogy a katonáéknál nézzék meg az ő kórházi irásait, amely bizonyítja, hogy ő tényleg beteg. En azt mondtam, hogy ebben az ügyben eljárók, de csak honorárium ellenében és csak akkor, ha előre megfizeti. Erre egy pár napra beállított hozzám Nicola Banciuvai együtt és azt mondta, hogy ő és Banciu közösen adnak háromszáz korona honoráriumot, ha eljárók egyúttal az iránt is, hogy Banciu a következő menetszázad indulásáig itt maradjon, mert a felesége várandós és mindennap várják a lebetegedését.

En nem ígértam eredményt, hanem csak magamra vállaltam azt, hogy eljárók szekben az ügyekben. Elmentem a laktanyába ott a Banciu századánál felkerestem Székely őrmestert és megkérdeztem tőle, hogy van-e törvényes módja annak, hogy megbízatásomat elintézhessem. Székely erre azt felelte, hogy a Nicola ügyében már nem is kell eljárni, mert épen aznap selejtette ki Salzer íőhadnagy a menetszázadból. Arra pedig nem tud módot ajánlani, hogy Banciu érdekében sikeresen járassak el. Többet aztán nem is beszéltem az őrmesterrel.

Közben Banciu, miután látta, hogy őt nem selejtetik ki a menetszázadból, hazaszökött; a feleségéhez és annak a tizedesnek, aki az őráráttal utána ment, elmondta, hogy egy ügyvédnél volt, akinek adott száz koronát, hogy őt Székely útján a menetszázadból kiemelje. Ez a tizedes aztán följelentette az őrmestert és így még aznap letartóztatott az egész társaságot.

A tárgyalás során a tanúk mind Székely és a Munteán ártatlansága mellett vallottak, egyedül az a káplár vallott többé-kevésbé ellentét, aki Székelyt annak idején följelentette.

Furcsa tréfája a sorsnak, hogy a tizedes, az akkori purifikátor, most sauronyok között jött letenni tanuvallomását. Most ő is le van tartóztatva hasonló üzelmek gyanúja miatt.

Bika Károly dr. ügyész Székelyvel szemben eljettette a sikkasztás vádját, míg a többi fentartotta és ugyancsak fentartotta vádját a többi vádlottakkal szemben is. A védőbeszéd után a hadbíróóság ítélethozatalra visszavonult és fél egykor kihirdették az ítéletet, melynek értelmében Székely őrmestert, Munteán Viktor dr-t és Nicola Györgyöt az ellentét emelt vád-és következményei alól felmenti és kimondja, hogy az a körülmény, hogy Székely dacára annak, hogy étkezési pénzt kapott, a legénységi konyhában evett, fegyelmi vétségnek nyilvánítták és így nem tartozik a hadosztály bíróóság elé.

Banciu Joachim honvédet bűnösnek mondja ki a hadosztálybíróóság önkényes eltávozás vétségében és ezért 2 havi fogságra ítéli, amelyet az elszenvedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vesz.

A vádlottak megnyugodtak az ítéletben, míg az ügyész fentartotta magának a jogot arra, hogy a megnyugvás, vagy a felebbezés iránt három napon belül nyilatkozzék.

A lenyelt parancs.

(Szökes az orosz fogságból. — Horvát ulánus és orosz tábornok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 19.

Csapataink kitűnő szellemének jeléül tekinthetjük a mindinkább gyarapodó eseteket, hogy a hadi fogságba esett katonáink az első kínálkozó alkalmat felhasználják, hogy minden veszély dacára megszökjenek. Minden egyes ilyen szökésnek története kalandoknak, nélkülözések egész láncolata és az erélyességnek összpontosítása, minden egyes ilyen történet magasztos dalt zeng a fogadott hűség betartásáról.

Csapatsténnek történetében kiváló helyet biztosított magának Pavlics István a horvát 12. sz. ulánuszred tizedese merész és nehéz körülmények között keresztülvetett szabadulása által. Mint hírvívő lovas egy írásbeli parancsot a hírszerző különítménye számára kiküldetvén, egy tizenöt ember erős kozák járőr kezébe került. Mielőtt még a kozákok megfoghatták volna, a rábizott parancsot lenyelve. Pavlicsot a nemes ellenség megkötözve visszashállította, a Visztulán átvitte és asután más foglyokkal együtt Tarnowra az orosz hadsereg parancsnoksághoz vezette. Itt szigorúan kihallgatták. Egy orosz generális nem restelte, hogy személyesen a legtisztább, hibátlan horvát nyelven tőle az osztrák-magyar hadsereg állapotát tudakolja.

Miután egy ideig Tarnowban időzött, Pavlicsot egy nagyobb foglyuszállítmánnyal Dembicára kísérték. Fogságának minden pillanatában azökésre gondolva, most Dembica vasuti állomásán kínálkozott az első kedvező alkalom. Az orosz kísérő legénység épen valami más munka által annyira volt igénybe véve, hogy a tizedesnek sikerült, hogy eltávozzék. Egy közli házban elrejtőzött egyelőre, itt civilruhát is tudott szerezni. Ezt ulánusegyenruhája fölött hordta és most kezdte meg ezredének sok nehézséggel és viszontagsággal járó felkutatását. Lépten-nyomon orosz katonáktól feltarva és sohasor mint gyanus földözttetve, nagy viszontagságok és nélkülözések után, folytonosan abban a veszélyben forogva, hogy mint kőmet felakasszák, végre Duklára ért. De az ut nehezebb része még előtte volt. Kísérletet tett, hogy ártatlan vándorként a helységtől délre felmentve orosz előőrsökon keresztül jusson. Egyelőre visszaküldték, asután gyanu támadt ellene, te akarták tartóztatni és üldöztek. Pavlics most arra határozta magát, hogy mindent kockára tesz. Behatolt egy az oroszoktól erősen megszállott helységbe, egy kozáklóvat zsákmányolt és merészen keresztülvagolt az előőrsökon és így eljutott csapatainkhoz. Több órai keresés után saját ezredét is megtalálta, miután majdnem egy hónapig orosz fogságban volt.

Pavlics tizedes hűségének elismeréséül a 2. osztályu ezüst vitézségi érmét nyerte.

A lippal kíséző hadikórház katonai parancsnoksága és polgári vezetősége felias köszönetét fejezi ki Jucu Aurél marospezei községi bírónak, aki fáradhatatlan gyűjtés révén két ízben fehér- és ágyneműt volt szives adományozni. Boda János hadnagy, kórházparancsnok, Halic Aurél dr. orvos, kórházi orvos, Mähr Rezső bíró, kórház fenntartó.

Letartóztatott család hadseregszállítók.

— A sebesültek élelmezésének vámszedője. — Vizsgálat Nagyváradon és Kolozsvárott. — Hat letartóztatás Miskolcon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad—Miskolc, április 19.

Az ország java a határokon szenved, küzd, meghal, elnyomódik és rabságba kerül a haza becsületéért és most, e nehéz órák idejében mégis akadnak, akik visszaélnék az állam bizalmával, minden emberi és polgártársi érzésről megfeledkezve vétkeznek a harcoló és szenvedő hősök egészsége ellen. Ezt a bünt pedig azok követik el, akik kötelezték magukat, hogy bármely időben és módon tisztességesen ellátják szükségleti cikkeket a haderő katonáit.

Igen találóan jegyezte meg Scholler főhadnagy, temesvári katonai ügyészi megbízott, aki Nagyvárad sajnálatos szenzációja alkalmával a vádhatóságot képviseli, hogy az ország és a hadsereg érdekében a törvény szigorával és a nyilvánosság világító erejével kell sújtani azokat, akik a nagy erőfeszítés pillanatában, a világ által bámult nagy teljesítőképességünk idején erőnköt csorbítani akarják.

A katonai élelemszállító életmódja.

A nagyváradai nyomozás azzal kezdődött, hogy a császári és királyi hadbíróság ügyészi tisztje átiratot intézett a nagyváradai rendőrséghez, amelyben közölte, hogy Strasser Aladár nagyváradai katonai élelmező ellen feljelentés történt, aminek folytán kéri a rendőrséget ez ügyben a nyomozás lefolytatására. Különös figyelmébe ajánlotta a rendőrségnek, hogy Strasser jelenlegi viszonyai és életmódja, valamint az ezelőtti magaviselete között mutatkozik-e lényegesebb változás. Felvilágosítást kért arra vonatkozólag is, hogy Strasser folytat-e tékozló életmódot és kérte annak sürgős megállapítását, hogy nem élt-e vissza a kórházak élelmezésének kiszolgáltatásánál.

Midőn a rendőrség a temesvári katonai ügyészség által kért adatokat beszerezte, a vizsgálat lefolytatása végett Nagyváradra érkezett Scholler főhadnagy katonai ügyészi megbízott, aki a rendőrség közbenjöttével házkutatást tartott Strasser Aladár lakásán. A vizsgálatot vezető főhadnagy a meglévő adatok alapján magához vette a feljegyzéseket, üzleti könyveket, nagy összegekről szóló takarékkönyveket és Strasser Aladárt őrizetbe helyezés végett a rendőrségre kísértette.

Kevesebb húst a beteg és sebesült katonáknak.

Két nap óta folyik a nagyváradai rendőrségen Strasser Aladár ellen a vizsgálat. Rengeteg tanut hallgattak ki, akik terhelő vallomásokot tettek a hadseregszállító ellen. A bűnügy teljes képe tisztán áll már Scholler főhadnagy előtt, aki a visszaélések több ágát állapította meg. Az adatok és tanuvallomások alapján a vádak a következők:

— Az élelmező az előírt 150 gramm hús helyett csupán 100—120 gramm húst adott a beteg katonáknak. Az 500 gramm napi kenyéradagnak ugyyszólván csak a felét szolgáltatotta ki. Minden 50 liter tejbe 10—15 liter vizet vegyített és a szenvedő harcosok borlevesében 40 tojás helyett legfeljebb 10 tojást vert be a tojás helyett lisztet öntött a levesbe.

Az eddigi megállapítások alapján a vád szerint hasonló visszaélést követett el a vacsora kiszolgáltatásánál is. Havonta 12 ízben kell húst adni a katonáknak, ő február havában csak két alkalommal teljesítette ebből kötelességét. A délben megmaradt húst előírás ellenére felhasználta este. Zsirnak felhasználta a sós vizet, amelyben egyes gyárak a sonkát főzik. A tejet lefőlezték, vaját készítettek belőle és zsirként használták.

A katonai ügyész ezek miatt emelt vádat Strasser ellen, aki a rendőrségen ártatlanságát hangoztatta és amellett erősködik, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségének lelkiismeretesen eleget tett.

A kolozsvári nyomozás.

Scholler főhadnagy, katonai ügyészi megbízott, látható buzgalommal végzi hazatias munkáját. A főhadnagy kijelentette, hogy bonyolult és sokáig bűnügyről van szó, amely szigorú megtorlást igényel. Az ügyben nemcsak Nagyváradon, hanem Kolozsvárott is folyik vizsgálat. A nagyváradai rendőrség megkeresésére Kolozsvárott tegnap hatósági zár alá helyezték Strasser Aladár ottlakó lívérenek üzleti könyveit.

A katonai ügyészi megbízottak az a véleménye, hogy a nagyváradai katonai élelmező bűnügye feltétlenül a katonai bíróság hatáskörébe tartozik, aminek következtében Strasser Aladárt minden valószínűség szerint már holnap Temesvárra szállítja.

Hat letartóztatás Miskolcon.

A miskolci városházán napok óta lázas munka folyik. A rendőrség bogozza ki a miskolci hadseregszállítási visszaéléseket. A miskolci panaszok ügyében letartóztatott vizsgálat eddigi eredménye az a hat letartóztatás, amely most rövid néhány nap alatt történt. A vizsgálat eredményről részleteket írni még nem szabad, mert ebben az illetékes hatóságok ma is még az eredmény kockázatát, illetve veszélyeztetését látják. Annyi azonban bizonyos, hogy súlyos dolgok történtek és lehetséges, hogy a további vizsgálat még súlyosabb dolgokat is ki fog deríteni. A hat hadseregszállító, akiket már napokkal ezelőtt, illetve osztrótkön éjszaka letartóztatottak, a rendőrség őrizetében van, azonban mint erősebbek, az illetőket a katonaság veszi át. A nyomozás és előzetes vizsgálat vezetésében katonai részről egy főhadnagy-hadbíró vett részt.

Szőlősgazdák figyelmébe. Az Arad-hegyaljai Szőlősgazdák Egyesületétől nyert értesülésünk szerint a földművelésügyi minisztérium kintatásba helyezte, hogy a peronospora elleni védekezés céljából, valószínűleg nagyobb mennyiségű rézgálicot lesz módjában, még e hó folyamán, vagy a jövő hét elején, a szőlősgazdák rendelkezésére bocsájtani, métermérszámként 150—160 korona árban. Ahnélfogva, tekintettel arra, hogy vármegyénkben ezen rézgálic kiosztását fent nevezett egyesület vállalta magára és a kiosztásnál ép ezért elsősorban az egyesület tagjainak a szükségletei fognak ki-elégítést nyerni — ajánlatos, hogy azok a szőlősgazdák, akik esetleg még nem tagjai az egyesületnek és rézgálicra igényt tartanak, az egyesület kötelekébe, mint évdíjas tagok, magukat felvétessek és rézgálic szükségletüket, ha még eddig be nem jelentették volna, az egyesület titkári hivatalánál (Verbőcsi-utca 2a.) haladéktalanul bejelentésük. Tudomásunk szerint az egyesületi tagok 2 kat. holdig terjedő szőlőbirtok után 2 korona, 2-től 6 holdig terjedő birtok után 6 korona, ezen felül pedig 10 korona tagsági díjat fizetnek évente.

Tojáskivitel Aradról Franciaországba.

(Korpával keverik a tengeri lisztet. — Vasrud a lisztes zsákban. — A rendőrség akciója.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 19.

Arad város gazdasági ezéke ma Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében ismét fontos élelmezési kérdésekkel foglalkozott. A legérdekesebb bizonyára az, hogy míg a város a tengeri liszt árát 43 korona 50 fillérben állapította meg, addig ma 36 koronáért kínálnak első minőségű tengeri lisztet. Az ajánlattevő Berta Titusz bizottsági tag, aki az elnöknek bejelentette, hogy akár 15 vagon ilyen lisztet hajlandó a városnak szerezni és ígéretet tett, hogy holnapól kezdve minden nap szállítja a szükséges mennyiséget. A liszt nem az övé, de díjtalanul közvetíti. Az elnök természetesen kötelező ígéretet nem tett a liszt vételre, de mintát kért belőle és az élelmezési bizottság elé viszi az ügyet.

Ugyancsak ő tette szóvá, hogy a közönség panaszkodik, mert a tengeri lisztet korpával keverik és ez a visszaélés is egyik oka a rossz kenyérnek. Az elnök azt válaszolta, hogy erről neki tudomása nincs. Elmondotta, hogy Budapesten járt Varjassy Lajos dr. kamarai titkárral és meglekintették a fővárosi kenyérgyárat, amelynek készítményét el is hozta és a bizottságnak bemutatta. A kenyér szép és jó, noha ötven százalék benne a tengeri liszt, csak hogy nem a malom, hanem a kenyérgyár keveri. A tanács ma reggel táviratilag kérte a földművelésügyi minisztert, hogy engedje meg Aradnak is a különféle lisztárusítást és hogy a közönség maga keverje a lisztet. Ez esetben természetesen csak 1600 gram busa és árpa lisztet kaphat utalványára a vevő helyenkint, amelyhez annyi tengeri lisztet ad, amennyit akar. A kenyér jó lesz, mert mindenképp csak trisa kukorica lisztet vásárol majd.

Itt említjük meg, hogy egy szakember a tengeri liszt konzerválásának igen egyszerű és nagyszerűen bevált módját ajánlja. A zsákban levő lisztbe, a zsák aljáig érő vas, vagy más fémrudat kell dugni, de úgy, hogy az a liszt felett kiálljon. A fém jó hővezető, amely a liszt melegét a felszínre vezeti és így megakadályozza a kellenél nagyobb hőképződést, ami a liszt megromlását okozza.

A bizottságban elhangzott panaszokat Varjassy Lajos polgármester is tudomásul vette és intézkedett, hogy a rendőrség járjon utána a dolognak. Graen Nandor főkapitány elrendelte, hogy a pékek lisztkészletét megvizsgálják.

A kenyér magas ára is szóba került és az elnök ama bejelentését, hogy az ármegállapító-bizottság a pékek meghallgatása után, árleszállítást fog eszközölni, a bizottság tudomásul vette.

Ugyancsak Berta Titusz tette panasz tárgyává, hogy Aradról nagy tojás kivitel van Sveicon át Franciaországba. A kereskedők — ugymondotta — a hidaknál és vámoknál összevadászadják a tojást, amely habár nem az ő direkt közreműködésükkel, de mégis az elleneség külföldnek jut, míg itthon verekedni kell a piacon, hogy az ember egy tojást vásárolhasson.

Kéri, hogy kiviteli tilalmat mondjon ki a város.

Az elnök kérte, hogy ezt a javaslatot ne fogadják el, mert ott még nem tartunk, hogy

ilyen radikális eszközök alkalmazását kelljen kérni a kormánytól, akihez épen most intézett a közgyűlés feliratot, a polgári rekvirálás engedélyezése iránt. A bizottság elfogadta az elnök érvelését.

H I R E K. LEGÜJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

London. A *Manitou* nevű angol csapatszallító hajót az aegai tengerben egy török torpedónaszád megtámadta. A naszád három torpedólövést adott a hajóra, amelyek azonban nem találták el. A hajó legénysége menekült és menekülés közben százan a vízbe tultak. A torpedónaszádot később a *Minerva* angol cirkáló üldözöbe vette és mikor a Chios táján zátonyra jutott, a naszádot legénységével együtt ellopták.

Konstantinápoly. A Dardanellákban újabban a *Majestic*, *Nelson*, *Swiftsure* és *Albion* nevű angol páncélosok rongálódtak meg.

Páris. Franciaországban a tizen-nyolc évesek bevonulása rettenetes pánikot okozott. A közönség azt roméli hogy a háboru nem tart el addig, a mig ezeket kiképzik.

Madrid. A *Comedia* nevű színház épülete a város legszebb műemke, leégett. A szomszédos három magánház is a lángok martaléka lett.

Pétervár. Sven Hedint az orosz földrajzi társaság hetvenhárom szavazattal öt ellenében törölte tagjai sorából Oroszországgal szemben tanúsított ellenséges érzülete miatt.

Pétervár. Miklós cár a frontra érkezett és több csapatot meglátogatott. A cár szentképeket osztott ki a katonák között.

Athén. Egy tüntetőt, aki az utcán becsmérelte a királyt, mikor az a templomba ment, a tömeg agyonvert.

Ujvidék. A szerbek immár hetedszer lövöldözték Zimonyt. Viszonzul a mi tüzéségünk jelentékeny károkat okozott Belgrádban. A tüzépárbaj két óráig tartott.

Csernovio. Pflanzner-Baltin hadseregparancsnok kíséretében Károly Ferenc József trónörökös ma ideérkezett. A trónörökös Merán gróf helytartó és Marsal német altábornagy fogadták. A trónörökös hosszú ideig időzött a keleti fronton és megkötött léghajóról egy heves tüzéségi harcot is végignézett. Délben Károly Ferenc József elutazott lelkes ovációk között.

Budapest. A kormány ma tudvalevőleg nem nyújtotta be az új háborus törvényjavaslatokat. Ennek oka az, hogy az ellenzék nem vesz részt a bizottsági tárgyalásokban, mert annak idején nem választatták meg magukat. Az ellenzék egyrésze azt indítványozta, hogy ezen törvényjavaslatokra ad hoc bizottságot küldjenek ki, de az ellenzék radikális része ezt is ellenzi. A kormány holnap reggelig halasztást adott az ellenzéknek elhatározására, de holnap okvetlen benyújtják a törvényjavaslatokat.

Luxemburg. A németeknek legutóbb Reimsre repülőgépekről történt bomba dobásánál 38 ember meghalt. A bombák okozta tűzegész éjjel és rákövetkező nap is tartott.

Prága. Tolstoj Mihály grótot, aki a milovitsi fogolytáborból nemrég másodszor is megszökött, Neustadtban, Morvaországban egy erdőben elfogták.

London. A Reuter ügynökség igazgatója Reuter Herbert báró főbelötte magát. A báró felesége hirtelen meghalt és az özvegy a férj ravatala mellett lett öngyilkos.

— A főrendiház ülése. Budapestről jelentik: A főrendiház ma délután 4 órakor Josika Samu báró elnöklétét ülést tartott. Az ülés megnyitása után az elnök meleg, lelkes szavakkal emlékezett meg a világ legnagyobb háborujában csapataink hősiességéről, melyet kétségtelenül fényes győzelem fog koronázni. Az elnök indítványára elhatározták, hogy a képviselőházhoz hasonlóan táviratot intéznek Frigyes főherceghez és a táviratban legmélyebb hála és elismerés érzésével emlékeznek meg a hősi kitartásban, önfeláldozásban páratlan küzdelemről, mellyel vitéz hadseregünk hónapok óta pihenés nélkül vívják a világtörténelem legnagyobb csatáit. Isten áldását kéri az egész fegyveres erőkre. Az elnöki előterjesztések során elparentálja Josika Samu báró az elhunyt Révai Ferenc és Herceg Péter bárókat. Végül bejelentette, hogy a legközelebbi ülés idejét megállapítani nem tudja, mert előbb a képviselőháznak kell végznie a kormányjavaslatokkal. A főrendeket a legközelebbi ülésre rendes meghívóval fogják egybehívni.

— Aradiak a przemysli foglyok között. Ma érkezett Aradra az első hir przemysli fogolyról Mnger Péter államvasuti főellenőr tartalékos zászlós fia, Géza adott magáról életjelt egy orosz vörös-keresztes levelezőlapon. A levelezőlapon felül oda van ütve a bélyegző:

Prisonnier de guerre.

Azután következik a főcímezés: An die Auskunftsstelle des ung. Roten Kreuzes, végül a címezés. A levelezőlapon szövege a következő:

Otrijecskovo, 915. III. 30. Vorgestern sind wir von Kiew weggereist und sind in Wege nach Moskva. Schreibe der Grossmutter, Ade, Miklós, Árpád bácsi, was mit mir geschehen ist. Ich bin ganz gesund. Am nächsten werde ich wieder schreiben. Géza.

Magyarul: Tegnapelőtt utaztunk el Kiewből és utban vagyunk Moszkva felé. Irjátok meg a nagymamának, Edének, Miklósnak, Árpád bácsinak, hogy mi történt velem. Teljesen egészséges vagyok s legközelebb ismét írok. Géza.

— Halálozás. Pless Sámuel volt aradmegyei kereskedő Budapesten, 95 éves korában meghalt. Az elhunytban Pless Mór, az aradi Polgári Takarékpénztár volt igazgatója atyját gyászolja.

— A kisjenői főhercegi uradalom haszonbérlete részvénytársaság annak közlésére kért fel, hogy napihirek rovatában „Tejhamisításért elítelt kasznár” címmel megjelent hírből leírt eset nem érinti a kisjenői uradalmat, amely soha egy csepp tejet sem szállított Szegedre és soha semmiféle tejhamisítási ügybe belekeverbe nem volt.

— Fényes esküvő. Ubl Rudolf honvéd százados vasárnap délután öt órakor tartotta esküvőjét a minoriták templomában Greén Bucival, Greén Nándor főkapitány és felesége leányával. A keleti szönyegekkel, délszaki növényekkel pompásan feldíszített templomot az utolsó zugig megtöltötte a résztvevő közönség; az a nagyrabecsülés és szimpátia, amely a főkapitány személyét és családját körülveszi, fényesen megnyilvánult leánya esküvőjén, amelyen ugyszólván megjelent Arad egész társadalma, hogy szerencsekívánataival halmozza el az ifju párt. A polgári házasságkötés délelőtt folyt le Szondy Béla anyakönyvvezető előtt, ahol a menyasszony részéről Walder Gyula kereskedelmi tanácsos, a vőlegény részéről pedig Urmánczy János földbirtokos szerepeltek tanuként. Az egyházi esküvőn Lakatos Ottó minorita rendfőnök intézett magasztos, meleg szavakat a fiatal házassághoz. A fényes esküvői menetben a következők vettek részt: Greén Nándorné—Urmánczy János, Urmánczy Jánosné—Greén Nándor, Walder Gyuláné—dr. Novák Albert, dr. Novák Albertné—Walder Gyula, Kovács Imréné—dr. Weil Károly, Greén Ica—Vida Vilmos. Este a főkapitány házában lakoma volt, amelyen az előkelő vendégsereg szívből ünnepelte a boldog örömszüloket és a fiatal párt. Ubl százados és ifju neje még az éj folyamán automobilon Gyulára, a férj jelenlegi állomáshelyére utaztak.

— Jubileum. Megható ünneplés színhelye volt vasárnap délelőtt az aradi postahivatal. Jakab Dezső postafelügyelő, főnökhelyettes huszonötödik szolgálati évének jubileumát ünnepelték meg a postahivatal tisztviselői és az a ragaszkodó szeretet, amelyet a főnökhelyettes iránt mindannyian éreznek, színt és melegséget adott a kedves ünneplésnek. Fél tizenegykor gyülekezett a posta egész személyzete és Burger György postafőnök vezetése alatt bementek a jubiláns szobájába, ahol a postafőnök szép beszédben méltatta Jakab Dezső kiváló érdemeit és átadta neki a hivatalnokok ajándékát, értékes aranyórát. Lippert Béla telefonrendező a telefonos hölgyek nevében intézett megleghangu beszédet az ünnepelthez és átadta a hölgyek ajándékát, gyönyörű virágokat. A főnökhelyettes, akit meglepetésszerűen ért ez az ünneplés, kártsárai őszinte szeretetnyilvánítása annyira meghatóta, hogy csak percek múlva tudta keresetlen, szívből jövő szavakkal megköszönni.

— A nullás liszt. Panaszos levelet kaptunk egyik aradi lisztkereskedőtől, amelyben megírja, hogy Arad város belterületén kilefő liszt kiskereskedő van, akik évek hosszú során keresztül becsületesen és tisztességesen szolgálták ki a közönséget, semmi kihágást, vagy visszaélést nem lehetett terhükre róni. Most is csak az a céljuk, hogy vissza nem élve a súlyos helyzettel megélhetésüket biztosítsák, de ezt megakadályozza, hogy a tanács a miniszteri rendelet alapján csak kenyér és főzöliszt forgalombahozását engedi meg, azonban ezt a rendeletet nem egyformán érvényesíti. Két nagy vállalat nullás lisztjét feloldották ez alól s ezek továbbra is adhatnak és szállítanak finom lisztet. — A kiskereskedők: Bauer Gyula, Kolb Ferdinánd, Hun Ferenc, Wamtan Lajos, Rácz Bálint, özv. Nix Józsefné, özv. Strumberger Józsefné, özv. Luy Józsefné és özv. Kolb Bálintné küldöttéleg keresték fel Varjassy polgármestert, majd az egyik tanácsost, aki kijelentette, hogy: „Cseppet sem sajnálatos a mai viszonyok mellett, ha önök tönkre is mennek.” A kiskereskedők pedig nem adhatnak el egy kiló kenyérlisztet sem, mert mindenki oda megy veani, azt is, ahol nullás lisztet kaphat.

— Eljegyzés. Schubauer János vésnök eljegyezte Haubenreich Mihály leányát Tilduskát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ahol száz százalék veszteséggel harcoltak az oroszok. Azokat a rettenetes veszteségeket, melyeket az oroszok Przemysl várának erőszakolt megrohanásánál szenvedtek — mely várat az oroszok könnyűszerrel bevehetnek — válték és amely előtt annyi embert veszítettek — nagyjából a messze előre tolt, futólagon megerősített előművek okozták nekik. Különösen a tizedik magyar népfelkelő gyalogezred okozott az ellenségnek borzasztó veszteségeket. A II. és II. b. művek közötti rész képezte azon szakaszok egyikét, mely előtt az orosz gyalogság támadása szemmel láthatólag magától összeomlott. E szakaszon Koháry Ferdinánd főhadnagy vezette magyarjait, akik (mindössze 750 ember) nemcsak hogy többször parancs nélkül előretörték és az oroszok támadását ellentámadással semmisítették meg, hanem kitűnően lőttek is. Az ellenség rettenetes ágyutüzében oly nyugodtan viselkedtek a magyarok, akár csak a lőtérrel és a szakasznál többször megtörtént, hogy az ellenség támadását nemcsak visszaverték, hanem a támadókat egyszerűen megsemmisítették. Nem volt menekülés, visszavonulás, vagy megadás. A honvédszázalaj ismételtén végig nézte azt a rettenetes látványt, hogy a saját puskatüze az előterepet teljesen letarolta — vagyis bekövetkezett a támadó ellenség teljes megsemmisítése száz százalék veszteséggel. Przemysl vára előtt rég elmúlt idők harci legendáira emlékeztető események tényleg megtörténtek és a magyarok tüzeiben úgy hullottak az oroszok, hogy egy sem maradt közülük életben.

— Az osztrák osztályorszájáték és a háború. Bécsből jelentik: A császári és királyi államsorsjátékok vezérigazgatósága csak 110000 sorsjegy kibocsátását határozta el az előző sorsjátékokban kibocsátott 160000—160000 sorsjeggyel szemben. Ez a redukció a háborús helyzet következménye, amivel az osztályorszájáték igazgatóságának számolnia kellett. A sorsjegyek tekintélyes része ezelőtt Galiciában és Bukovinában volt elhelyezve, ezekről az elhelyezési területekről azonban le kellett egyelőre mondani. A fokozatos katonai és népielkelői behívások is csökkentették a játékosok számát, úgy, hogy kérdéses az is, hogy 110000 sorsjegyet el tudnak-e helyezni a következő játékokra Ausztriában, dacára az erős és kiabáló reklámnak, melyet az árusítók kifejtenek. A külföldre alig lehet, mint elhelyezési területre számítani, mert a legjobb piacokról, Francia-, Angol- és Oroszországgal üzleti összeköttetésről szó sem lehet, Svájc és Olaszországgal pedig alig lehet számolni, bár az előbbiben egyes osztrák sorsjegyárúsítók nagy erőfeszítést tesznek. A magyar osztályorszájáték azonban még mindig nem hajlandó sorsjegyvevőivel szemben vállalt kötelezettségeit a megszakított sorsjáték folytatásával teljesíteni.

— Adományok. Néhai Spitz József ravatalára szánt koszorúmegváltás címén Seidner Bernát és Fia cég, Marosborsa 30 koronát az aradi vöröskereszt egyletnek. Néhai Mezey Ándor ravatalára szánt koszorúmegváltás címén Gábris Géza, Apateleki 10 koronát és Jakab Mór, Buzsák 9 koronát a vak katonák részére adományozták.

— A város tüzelő anyag szükségletének biztosítása. A gazdasági szék ma országos versenytárgyalást írt ki 40 vagon porszén és 12 vagon porosz dió szén, 3500 köbméter bűk, és 3500 köbméter cserfára. A tárgyalási határidő május 10.

— Nem kell a Waggon Lits. Berlinből jelentik: A porosz államvasutak igazgatósága május elsején határnapal a Nemzetközi Hálókocsi Társaság összes szerződéseit felmondotta.

— Lesz elég dísznózsir Aradon. Mint ismeretes Lócs Rezső helyettes polgármester és Varjassy Lajos dr. kamarai titkár Budapesten jártak és a földművelésügyi miniszteriumban azt kérték, hogy a város az államtól vett sertések átvételét részletekben eszközölhesse. A küldetés eredménnyel járt, mit ezt ma a helyettes polgármester a gazdasági szék ülésén jelentette. Ma Aradon járt Jankovits László jószágkormányzó és Varjassy Lajos polgármesterrel abban állapodott meg, hogy május végéig a város az állami telepen hizlaltatja a sertéseket a saját költségén és csak május végéig veszi át azokat. Az aradi hentesek ezek után abban a helyzetben lesznek, hogy a város közönségét zsírral ellássák. Az árakat a város fogja megszabni.

— Árverés a vasuton. Arad állomáson a raktár helyiségben április hó 28-án délelt 9 órakor következő tárgyak: 1 drb káposztás-kád facsavar, 2 láda széna prés, 1 esom. hirlap, 3 drb. bőr, 1 köteg sütő lapát, vasvilla, seprő 37 esom. égett zsák, 1 láda naptár, 1 szál fenyő-deszka, 4 baromi ketrecz, 2 zsák lucerna mag, 1 hordó bor, 1 kosár ruha, 2 üres hordó, 1 láda könyv, 1 bödön turó, 1 hordó 112 liter bor, 1 drb. asztal lap, 1 rekesz vas-kályha ajtó rognak nyilvánosan, bírósági eljárásán kívül a legtöbbet ígérőnek készpénzítése, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az elárverezendő árúk a bevészandékkal megjelentek által közvetlenül az árverezés előtt megtekinthetők.

— A rejtélyes látogató. (Stuart Webbs film az Urániában.) A detektívdrámaikkal hasonlóképpen van a közönség, mint a detektív regényekkel. Akármilyen szenzációs az írójuk, akármennyire igyekszik is önmagát felülmúlni, végül lejárja magát és a szíves olvasó, aki előlegezett idegizgalommal veszi kezébe a könyvet, csalódottan hajítja el az egész históriát. Ugyanis a detektíveknek a legszedítőbb eshetőségükben is ugyanaz a modoruk s ha sok kutatását olvasta el az ember egyiknek-másiknak, végre maga is rájön szenzációs technikájára. A mai film szereplője azonban, Stuart Webbs, a világbiro detektív, ha nem is most mutatkozik be először, mégsem olyan régi ember, hogy példátlanul telemenyes nyomozásaira ne legyen kíváncsi a néző. — Sőt inkább a mozi közönsége még hatása alatt áll eddigi bravurjainak s még igen sok alkalommal szeretné újból és újból látni. — A bukott nő, Hesperiaival a főszerepben, az Uránia legközelebbi ujdonsága.

— Tavaszra megérkeztek a szép gyermekocskó Fischer áruházában a Szabadságtéren. Összehajtható nyári sportkocsi már 16 koronától feljebb. Gyermekszékek átalakítható 12 koronától feljebb. Mindenkinnek érdekében áll a Fischer Áruházat felkeresni. Fényképedvezmény. 227

— Kereskedelmi szaktanfolyam. Minden hó elsején új (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Ziffer és Hollós. Báró Bohus-palota. 1387

— Fűtés papirossal. Az ujságpapírozt 36 óráig vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáritjuk. A száradás után ez a papiranyag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papirgombócok sem egnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papiros akkor, ha brikettel keverik. Három papirgombóc és egy darab sajtolt szén állítólag bőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálakban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— Osztrák és magyar hadi segélyzöbélyek százát egy koronájával veszi Kerpel László könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.

— Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Nyolc havi fogházra ítél
részvénytársasági igazgató.

(A kétszer eladott romlott szalámi.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Temesvár, ápr. 19.

Káldori Marcell az Áruforgalmi Részvénytársaság igazgatója ellen az elmúlt évben rossz szalámi gyártás miatt közegészség elleni vétség miatt eljárás indult meg.

A vádlevél szerint ugyanis Káldori Marcell a katonaság által két ízben már visszautasított romlott szalámi készletet, annak romlott és az egészségre ártalmas voltát tudva, elárúsítás céljából továbbra is raktáron tartotta és annak egy részét romlott anyagok bekeverése mellett ugyanilyen célból újra átdolgoztotta. A vádlevél ugyanakkor Jellinek Alajos irodaszolgát, Hozák András raktárost és Weisz János házmestert is büntösöknek jelölte meg, még pedig azért, mert a romlott szalámi feldolgozását ők teljesítették, illetve felfogadott munkásokkal ők végeztették. Végül megemlékezett a vádlevél Klein Bernát irodavezetőről is, a kit azzal vádolt, hogy a megindult büntető eljárást meg akarta hiúsítani, letagadván, hogy az Áruforgalmi Részvénytársaság telepén feldolgozás alatt levő szalámi volna.

A temesvári királyi ügyészség vádjá alapján az ügy ma került nyilvánosság elé és Fischer János járásbíró a tanúk kihallgatása után Káldori Marcell igazgatót büntösnek mondotta ki a terhére rótt vádban és ezért öt nyolc havi fogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Jellinek Alajos irodaszolgát három havi fogházra és 50 korona pénzbüntetésre, Hozák András raktárost mint büntösöket egy heti fogházra és 100 korona pénzbüntetésre és végül Weisz János házmestert három havi fogházra és 500 korona pénzbüntetésre ítélte. Klein Bernát irodavezetőt azonban felmentette a járásbíró az ellene emelt vádalól. Az ítélet ellen a vádlottak, valamint a védők fellebezést jelentettek be. Papp Szilvius dr. ügyész, a ki a vádat képviselte, Klein Bernát fölmentése és Hozák büntösösségének minősítése ellen jelentett be fellebezést.

Káldori ismert szereplője a temesvári pénzügyi és közgazdasági életnek: Régebben áruügynök volt, majd megosinálta az Áruforgalmi, a melynek igazgatója lett.

§ A szabadkai borkereskedő rossz bora. Szabadkáról jelentik: A nyolc hónap előtt nagy szenzációnak indult bűnügyet, amelyet a szabadkai rendőrség indított meg közegészségügyi büntett címén Frank Sándor szabadkai borkereskedő ellen a gyorsított eljárás alapján, a szabadkai törvényszék ítélettel fejezte be. Másfél napos főtárgyalás után dr. Weisz Aladár a büntető tanács elnöke kihirdette az első bíróság döntését, amely 3 hónapi fogházbüntetésre mint 10- és 60 korona mellék-büntetésre ítélte Frank Sándort a katonaságnak szerződés ellenesen történt borszállítás miatt. Tehát nem hamis bor szállítása és különösen nem közegészség elleni büntett miatt, a melyért a törvény szerint 10 évi fegyház jár ki, hanem mint az ítélet indokolásából kitűnt — gondatlanságból elkövetett vétség miatt. A terhelt ugyanis rejtett hibában szenvedett bort szállított, amely az ő gondatlanságát bizonyítja. Neki pedig, mint intelligens borkereskedőnek tudni kellett volna, hogy kell a bort kezelni. És mert ezt a gondosságot elmulasztotta.

totta, kellett öt bűnösnek mondani és elítélni. A vizsgálati fogsággal a 8 hónapot kitöltöttnek vett a bíróság, mert ha a rendőrség kellő alaposítással járt volna el, — a gyorsított eljárás alapján legalább 4 hónappal kevesebb ideig kellett volna vádlottnak fogházban tartani. Az ügyész felekezést jelentett be az enyhe ítélet ellen és az indokolás azon része ellen, hogy a borhamisítást vádlott nem követte el. A védő a jelentett semmisségi panaszokat fenntartva, a bűnösség kimondása miatt jelentett be felekezést.

§ Elhalasztott tárgyalás. Erdélyi Adolár ügyvédi irnok és Prodanovics Dóme közt több becsületsértési per folyik. Ezek egyikének tárgyalása ma délelőttre volt kitűzve, azonban miután újabb tanúk megidézése vált szükségessé, a bíróság a tárgyalást elnapolta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az Első Magyar Biztosító közgyűlése. Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság e hónap 10-én tartotta rendes évi közgyűlését gróf Osekonicz Endre titkos tanácsos elnöklete alatt. Az 1914 iki üzletéről szóló, Ormódy Vilmos időrendházi tag, vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés, mely felolvastatván, a nagyszámban megjelent részvényesek élénk tetszésével találkozott; megállapítja, hogy a lezárt üzletév a háború dacára kitűnő eredményeket hozott. Az egyes biztosítási üzletágakban elért nyereségek egyesítése után a tiszta nyereség 6,744.975 korona 64 fillér összegre rug, melyből az alapszabályszerű levonások és a társaságnál megszokott nagyszabású tartalékolások után 3,200.000 korona fordítatik a részvényesek osztalékára s így minden egyes részvény osztaléka 800 korona. Kiténik a jelentésből, hogy a társaság a háborúval járó társadalmi, valamint hadsegítő akciókat már eddig is összesen 290.525 korona 81 fillért kitevő adományokkal támogatta. A társaság féléves működésének emlékére tett 500.000 korona közéjü alapítvány esedékes 20.000 korona évi kamatából 10.000 korona a Budapesti Önkéntes Mentőegyesületnek s ugyancsak 10.000 korona a magyar történelmi kútfők kiadására a római magyar történelmi intézetnek adományoztatott. Rendkívüli melegséggel emlékezett meg még az igazgatósági jelentés a társaság háromszázhuszonöt hadbavonult tisztviselőjéről, kik közül már tizenegyen haltak hősi halált, igen sokan sebesültek meg és számosan szereztek vitézségükkel kitüntetések. A társaság ügynöki karából ezerkétszázánál többen szolgálnak ez idő szerint szintén a hadrakelt seregben. A társaság hadbavonultjainak családjairól anyagilag méltóan gondoskodik. A közgyűlésre a háborús évről szóló jelentés mély benyomást tett. Felolvastatván a szakjelentések is, a közgyűlés az összes fölmentvényeket megadta s az előterjesztéseket egyhangulag tudomásul vette.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi április 20-án:

B) Bérlés.

B) Bérlés.

Sz. Zsigmondi Anna felleptével:

A kis gróf.

Operetta.

Kezdete este 7/8 órákor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* A belga szürkekönyv a Világháború okiratai című füzet sorozat 5. száma magyar nyelven is megjelent. A kis füzet rendkívül érdekes okmányokkal gyarapítja a világháború előzményeinek történetét ismertető irodalmat. A csinos kis füzet ára 40 fillér, kapható minden könyvkereskedésben.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat április 16-iki száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Móricz Zsigmond: Grotteszk. („A nagy óra.” Szindarab egy felvonásban.) Gallovich Károly: A jegénye (Vers.) Tersánszky Józsi Jenő: A gyilkos (Novella.) Lengyel Géza: Művész-panaszok. Füst Milán: Óda (Vers.) Lendvay István: Korrekturák. Ferenczy Béni: Rézkarc. Ady Endre: A tavaszi szív. Dal a boldogságról. A megnőtt élet (Versek.) Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 24 K. Félévre 12 K. Egyes szám ára 1 K. 20 Fill.

NYILTÉR.*

A cs. és kir. 33. gyalogezred 4. zászlóaljának tisztikara mély fájdalommal tudatja szeretett bajtársának

Witauschek Lajos,

cs. és kir. századosnak

rövid szenvedés után április 4-én történt gyászos elhunytát. 1441

Miért olvassa
előszeretettel
a közönség az
Aradi Közlöny-t?

Mert:

Az Aradi Közlöny

ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szallította le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

a világháború eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenhová közeti-hü. oltasóját.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy óra 2 K — f.

Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

Muschong
Buziás

gyógyfürdője,

(a magyar NEUHEIM)
(Rádiumemanation.)

A continens legszénsavdusabb sós és vasas radioaktív forrásai, köztük 3 Geysir, 120 holdra terjedő parkban levő fürdőtelep, enyhe klíma, ózondus levegő.

Fürdő és ivókurák!

Specifikus gyógyfürdő szivbetegek részére, mely a szivbántalmak és a véredény betegségek modern terapiájának összes segédesszkezeivel rendelkezik.

Vannak természetes, szénsavban dússósfürdői. A sziv kimerülésére és begyakorlására terrain (gyógymód) alkalmas sík, illetőleg emelkedő sétautjai. Rendelkezik Zander-intézettel. Röntgen-laboratóriummal, az arzénvalizációhoz s fénykezeléshez szükséges berendezésekkel. **Buziás javalt:** női bajoknál, hólyag- és vesebántalmaknál, köszvénynél és a vérképzés betegségeinél. Ujnan épült modern fűtőházak, uszoda, hidegvizgyógyintézet, moórfürdők. — Diätetikus konyha, kitűnő fürdőzenekar, hangversenyek, nyári színház, kiterjedt sétányok, tennis játszótér.

Hivatalos orvos:

Dr. Mahler Gyula.

Fürdőorvosok: Blasini Ferenc dr., Borca Demeter dr., Dian Miklós dr., Gergutia Traján dr., Glass Rezső dr., Porutin Romulus dr., Pataky Nándor dr., Schopf József dr., Sugar Rezső dr., Weisz Hermin.

Vasutállomás:

Buziásfürdő, Budapesttől 7 óra

Idény: május—október

Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. — A buziási üdítő-és gyógyvizek „PHÖNIX” Mihály-és József-források töltő és szállítási telepe. 1498

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítmány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvenhetedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing expenses under categories like 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szállítmánybiztosítás', and 'III. Jégbiztosítás'.

Summary table for 'KIADÁSOK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals for each category and overall.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing income under categories like 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szállítmánybiztosítás', and 'III. Jégbiztosítás'.

Summary table for 'BEVÉTELEK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals for each category and overall.

VAGYON.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

TENER.

Table detailing assets (VAGYON) including 'Kézponti pénzkészlet', 'Értékpapírok', and 'Külön kimutatás szerint'.

Summary table for 'VAGYON' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

Table detailing liabilities (TENER) including 'Részvényalapítók', 'Nyereségnyújtások', and 'Külföldi hitelezők'.

Summary table for 'TENER' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

II. Életbiztosítási üzlet.

Ötvenhetedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing expenses for life insurance.

Summary table for 'KIADÁSOK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing income for life insurance.

Summary table for 'BEVÉTELEK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

VAGYON.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

TENER.

Table detailing assets (VAGYON) for life insurance, including 'Értékpapírok és kamatozólag'.

Summary table for 'VAGYON' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

Table detailing liabilities (TENER) for life insurance, including 'Díjtaralék' and 'Külföldi hitelezők'.

Summary table for 'TENER' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

Értékpapírok és kamatozólag elhelyezett tőkék:

Table showing breakdown of securities and interest-bearing assets, categorized by 'a) Értékpapírok' and 'b) Kamatozólag elhelyezett tőkék'.

Budapest, 1915. december hó 31-én.

Administrative information including board members (Elnökség) and company details.

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpitozott 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

Eliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
  2. Jelige alatt.
  3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- ▲ legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- ▲ cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

▲ kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Teljes ellátásra

két leánykám részére szállást keresek május 1-e, a tanév végéig, hol zongora is van a hában. Ajánlatok „Ellátás” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 1396

INGATLAN.

Lucernás

kertemet bérebe adom. Bővebbet özv. Balla Alajosnál Pöstenberg Ernő-u. 8. sz. 1434

ALKALMAZÁST KERES.

Idősebb

intelligens író, 4 polgári végzet, gépiráshoz értő urino ügyvédi irodába, gyógyszerárba pénztárnoknőnek, vagy ehhez hasonló állásba ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1444

Egy tisztességes leány

egy-két nagyobb gyermek mellé ajánkozik, esetleg vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 1452

Hadmentes

volt kereskedő, utóbb biztosítási tisztviselő, utazói vagy más megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1453

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Asztalos-S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékkel, azonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Első emeleti

utcai lakás egy szoba alkovval előszoba, udvari szoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Szabadság-tér 5-6. sz. 991

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

LAKÁST KERESNEK.

Magános nő

butorozott szobát keres reggeli és ebéd ellátással, május 1-re. Címek a kiadóhivatalba kértnek. 1454

ÜZLETEK.

Trafik- és italjogokkal

biró fűszerüzlet 1-ső májusra kiadó. Bővebbet Éles Árminnál. 1445

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

Háztartási

cikkek és butorok elköltözés miatt jutányosan eladók. Weitzer-utca 3., II. 1446

Burgonya kapható

nagyon szép és kitűnő minőségű Färber Lajos cégnél, Arad. 1449

Eladó

2 ág ruganyos madracal és egy hálószobai szeszlon. Karolina-utca 3-4. sz. 1408

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Tözségben, Apollo mosi mellett. 5161

Papírszalveta

1000 db. 5 koronást kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 791

Valódi

nyíri homok rózsaburgonya 50 kgmon felüli tetszéseszerinti mennyiségben, waggonként is kapható Rubinstein Mór cégnél Arad, Weitzer János-utca Mánorita-palota. 1374

Zománcozott

öntött vas fürdőkád eladó. Lövész-utca 3/a. Házmesternél. 1451

Használt

irodai butorok, csillárok és pénzszekrények jutányos áron eladók. Megtekinthetők d. e. 9-12-ig. Bővebbet Petőfi-u. 1., a házmesternél. 1427

KÜLÖNFÉLE.

Költözők figyelmébe.

Butorjavításokat és tisztítást jutányos áron eszközöm. Villágos sima hálószobák és egyéb butorok eladók. Kápolna-u. 8. 1429

Az „Aradi Kereskedők Köre” helyeszközlő osztálya

mielőbbi belépésre keres:

vidéki pénztézet részére ügyes, megbízható állandó könyvelőt. Románul tudók előnyben részesülnek, továbbá aradi cégek részére rőfös és női divatárú, aradi és részint vidéki cégek részére több vegyes szakmabeli segédet.

Ajánlatok fenti címre küldendők. Csak válaszbaljeggyel ellátott levelekre válaszolunk.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály igazgatósága. 1345

9244-1915.

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügyi biztosság 1018-915. számú megkeresését és 5 darab kimutatást azmal adjuk ki a fogyasztási adófelfüggyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételét 1. év és hó 18-tól számított 8 napra hivatali helyiségében elrendeljük és arról az érdekelteket Zombori Sándor, Mágocsi József, Mojzes Ferenc Bakos Mihályné, Lengyel Ferenc, esetleges felszólamlásaik megtehetése végett hirdetményileg értesítjük.

Arad, 1915. évi április hó 17.

A városi tanács.

Használt

ó l o m
megvételre kerestetik

„Matteine”

poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távoztatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 1281

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos
órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 9F4.

Veszek és eladok:
**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
tarhonyát,
szappant**

1297

waggontételenként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos és Chorin-u. sarok.

